

نوخېلې شاعر برېو کو؟ .

ساران محمدمد

پېشکي:

لې هېموو د ورو زېمانې کدا شيعري باش و خراپ بوونی بوو، ئېوې باش بوو مانېوې بې خې مسېگېر کردوو، ئېوېش خراپ بوو هېر زوو لې سردمې نووسيار کيدا لې بيرچوو تېو، لېم نېو ندي شدا شاعيري کېم بېهر لې ژياناندا زياتر د ناسرېن، چونکې دېچنې هېموو کونکېو و سېرې هېموو کونکې کدا دېکېن بې ناسين، کې لېرېدا خېيان دې بند هېکاري ناساندنې خېيان وېکو شاعير، نېک بېره مېکانيان ناسنامې شاعير تيان پېدات، بېام بې مردنيان لې بير دېچنېو، بې پېچېوانې شاعيري استېقينې کې زېرجار لې ژياناندا ناسرېن و وېک پېويست بايېخيان پېنادرېت و بگرې ستېميان ليدېکړېت و دېنگيان کې دېکړېتېو و دژيان دېچنېگن، بېام لې دواي مردنيان باس دېکړن.

فريدريک هېدرليني ئېمانې (۱۸۴۳ - ۱۷۷۰) و شيلي ئينگليزېش (۱۷۹۲-۱۸۲۲) لې ژياناندا وېک شاعير سېيرنېکران، بېام دواي خېيان و ئېستاشي لېگېدا بېت کارېکانيان جېي لېورد بوونېو و يېو کارېگرېيان بېسېر شاعيرانې ناوداري دواي خېيانو جېهېشتوو، بې نموونېي فان کوخي هېنېنې (۱۸۵۳-۱۸۹۰) کې لې ژياناندا تېنيا يېک تابلېي فرېشت و کېچي ئېستا تابلېکاني بېهېموو گېيک هېوېي دزيني دېدرېت لې لايېن دزې موحتېريفېکانو لې بېر بېها هونېري و مادديېکانيان.

ئېم ئېوې ناگېيېنېت ئېم پېوانېيې بې هېمووان است بېت، شاعيري واش هېيې کې بېخت ياوېري دېبېت و لې ژيانې خېياندا بېهرېکانيان کېشف بوو و ناسراون و شاعير سادې نووسېکانيش لې قېناغېک لې قېناغېکاني نووسينياندا هېرخېيان سارد بوونېتېو و وازيان هېناو و بېرېکي شاعريان بېرداو، ئېوانېش کې ئېژېک لې ژان چېپېيان بې لېداون شتېکي ئېوتېيان لې شاعر نېزانېو و تېنيا دېرېينيان لې هېستي ساتېکي خېيان کردوو بېرانېر ئېو شاعر.

شيعري باش و خراپ:

لې کېن و نوېدا زېر باسي پېناسېي شاعر کراو و لېگې ئېو شدا لې هېر زېمانې کدا تېرزېکي جياواز لې شاعر ئېواجي بوو و دواتر بې پېي

په شكهوتنى ژيان و علقه و ټنگگشتن و چلشلى مرغه و گډانكاريد همدكيدكان، شيعرو ستايل و زمانى شيعريش گډانكاريبان بسردا هاتوو، ټټنانت زمانيش له بكاره ناني ټټزانيدا لهم گډانكاريباندا پشكى خى برددكولت.

بهمام به ئولوى به دقله بوترت شيعر، كه قسمان لهردا لهر (شيعرى ئازاد)ه دبلت كه چند بنماو خاسيد ټكى شيعر هيل ټيدا بوونى هبلت، تا پلى بگوترت شيعر، لوان ټټچاوگردنى زمانى شيعر كه له زمانى ئاسايى و قسكردن با ترو چترو مسيقيتره، ناكرت له ژر ناوى شيعرى ئازاددا هرجييك بنووسرت به شيعر ناوببرت، به وواتايلى خداماين له هموو مرجبوونكى شيعر و شيعرلى به ناوى داه ناولو، چونكه شيعر خى له خيدا دربليندىكى هونرييد نكه ئاسايى، به نمونو گر دقله كى دانائامز لهر شوازي ستوونى به ره هم به نرت دكرت ناوببرت به دانائاميزى يان فلسفى يان هزرى يان اميارى بهمام ناكرت ناوببرت به شيعر، شيعر سلقو و كار كردن و خرشاندن و تيم و و ناندنى ئندشلى پويست، دوور له جوانكاريد زمانه وانبيان خاى دبلتولو له گزله كاني جياكارى و داه ناني شيعرى، وكه بداخولو له زر دقله به اوکراوى ئمدا بهرچاو دكون و خو ندر له كاتى خو نندولو ياندا بهر هيچ جياوازي و داه نان و خ ماندووگردنى شاعير كى ناكلولت، است به هر هموو شتهك ني، بهمام شاعيرى به بهر ناتوانت شيعر بنووسرت، كه لهردا بونيدو تيملى شيعر دكرت به (له شاوى به هر) بناسرت كه درگاي چوون ناو نووسينى دقله كى شيعريد و ئتر كارگردنى شاعير كه ټټ دبلت له به ئنجام گياندن و ټواوگردنى شيعر كه داو شونخونى به چين و ازاندنولى زمانه كى و گزله به شداربوو كاني ناو شيعر كه.

له لايلى كى تریشولو دووبار كړنولى كه نكان به ناوى نوخوازييدولو خو ندرى به ناگا توشى سرگرگر دكات، به نمونو گر شارل به دلهر يان مالارم به باوكى روحى سيمبولييت بناسرت و ئارتو رامبه به باوكى روحى سوريالييت ناوزد بكرت، ئوا چ هونرلىكى ټدايل ئستا شاعر كه بلى و سيفاتى سگانه بكات ناونيشانى شيعرلىكى يان ديوانه كى؟ ئولو تا امبه له شيعرى (ديموكراتى)دا دنوسلت: "ابواردنى زياترى سگانه " ياخود ټټټان بارت له لاپټټ كاني سررتاى ټټټخندو حقيقى ټدا سبارت ئو هرهشانلى كرانه سرى له لايين ټټټخندو نووسى پشين (بيكار) و هندكى ترولو دنووسلت: "دكرك ټټټخندى نو له ژر ئيمپراتورى دوو مدا دادگايى بكرت: كه ئاولز بريندار نكات به وستان دژ سا سررتايد كاني فيكرى زانستى و گكراو، لاني كم بهر ئاكارى گشتى ناكلولت، له هموو به نيلكدا

تاوانبار نـکـرـت بـ بزواندنـی هـستی جنسی، بـر ئاوانـا و سـگیـ... ئایا
 ئـمـ مـ ترسیدار نیـ گـر بـرانـبـر ئـقـ و هونـر و هـموو بیرـکی
 پـچـوانـ بـخـرتـ گـ، ئـمـ ترسـ لـ نوـبوونـو “
 دـزانـم ئـم قسانـ جـی زامـندی زـر لـ هـوداران و سادـنووسانی
 شـعـر نیـ، بـمـام وـکو عـلی وـردی دـتـ: ئـژـک بـ دراوسـکـمانـم
 گوتـ: دـنگی کـشـرـکـتان چـدی نایـت؟ لـ وـمـامدا وتـ:
 دراوسـکـمانـم دـیگوت بـیان دـخوـندـت بـزارمان دـکات؛ منیش سـرم
 بـی.. لـو کاتـو زانیم ئـوانـی خـک هوشیار دـکـنـو چارـنووسیان
 ئاوها دـتـ.

خـنـگـر دـستی شاعیرـ و لـ بـرژـوـندی ئـو دـنووسـت و ماندوو
 دـتـ، بـمـام لای ئـمـ پلاری تـ دـگیرـت و دژی دـجـگـن، گـر خـنـ
 نـتـ ئـدـبی باشیش بوونی نابـت، لـبری ئـوی کاکـی شاعیر بـتـ بـ
 لای ئـژنامـوانـکـ تا لـسـر شـعـر کانی بنووسـت کـ زـربـی مـوجـامـلـی
 بـ بندـمای زانستیـ، بـجـی ناچـت بـ لای خـنـگـرـکـ، تا پـش
 بـاوبوونـوی بـرهـمـکانـی بـ دـقـکانـدا بـچـتـو؟ مـگـر ئـو
 بـرهـمانـ نابـنـ موـکی و لـسـری حساب ناکـرتـ؟

من وـکـ خوـندـرو موتا بـعـکارـکـ مافی ئـوـم هـیـ سـلـیقـم تـکـ
 نـدرـت بـ دـقی خوارو خـجـ، تـش کـ شـعـر دـنووسـت دـتـ چاوـوانـی
 ئـو بـکـیت کـ شـعـر کـت بـ چـشـی هـمووان ناخوات و گـدـی شـعـری
 هـمووان ئـنگـ پـیان هـرس نـکـرت، لـ هـموو حـاـتـکانـدا ئـمـ
 دیاردـیـکی تـندروسـتـو دـتـ هـی بـرپاـبوونی ئـارگـیومـنتـی
 بونیاتـنـرانـ، مادام لـ دـق بـترازـت باس لـ هـیچ شـتـکی دـرـکی و
 کـسـتی شاعیرـکـ ناکـرتـ.

جـماوـری سـشـیال میدیاو جـماوـری دـقی باشـ:

بـرکارهـنـانی تـ کـمـایـتـیـکان بـ پـی پـویست و لـ پـناو
 سوود وـرگـرتـنی مـعـریفـدا دادـنـرت بـ خـاـکی ئـجـابی، بـکـ
 پـداوـیستـیـکی سـردـمیانـیـ کـ ئاسانـکاریـ بـ بـچـوانـو
 کاروباری مـرـقـ لـم سـردـمـ خـرایـدا دـکات، بـمـام بـ پـچـوانـو
 گـر بـ کات کوشتن و خـ مـشـغوـکردنی (کاتـکانـی بـ ئیشـی) بـتـ،
 ئـوا سـردـکـشـت بـ زیانگـیـاندن بـ خـو بـ کـسانی تر، هـرواش
 زـربـی ئـوانـی خـریکی ئـو تـ کـمـایـتـیـان خـوـندـری سـرپـی
 و خـران، بـ پـچـوانـی جیهانی پـ امان و هـمن و قووی شـعـرـو
 کـ پـویستی بـ هـزمـکردن و لـوردبوونـو، من جارـکـ تـماشـی
 شـعـر کـی ئـو تـانـم کرد بینیم ۱۶ لایکی بـ دانرابوو، کـ کلـکم

کرد تا دښمنان څو ځلې ښه وې، بېنېم ۱۲ جار ټول شاعر څو ځلې وې او ټول
 به منډه وې! ټول به ټولگې څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 ټول څو ځلې ښه وې، پاشان له وېش خراپتر؛ څو ځلې ښه وې، ټول ښه وې
 په سټو کې ش څو ځلې ښه وې، لایکی د ځای و د سټو څو ځلې ښه وې، ټول ښه وې
 له څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 به م لایک و څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 واده زاننه باشتړین شاعر څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 شار زای بدات سیر د ځای شاعر څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 کاو کرچیه، له ځای څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 شاعران ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 ټول څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 موعتادی بوون څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 نه بوون، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 کا ټول شاعر شاعر د څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 د ځای ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 باشتړین فرشی کتبی شاعر؛ شاعر م بایل. باسی کتبی څو ځلې ښه وې
 باب ټول کرد څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 نه ماو، کتبی جدیدیش له سا څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 بفر شرت، ټول باسما څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 یاریچی ټول پان به و شاعر ۱۶ لایکی به کراو بکین و له څو ځلې ښه وې
 ټول شدا څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 ه سټ په د څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 ټول دیارد څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 س سید له ژی ټول کادیمی و قوو څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 له دات به څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 نوخبی څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 چی دی نا به څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 وود دات، به شکستی به ره می باش و د رک و تن و بر وی شتی خراپ.
 له ځای څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې، څو ځلې ښه وې
 به د درد و په تای ټول و ش په له.

نایا شاعر به ټول نیا م عنا یه؟

شاعیری ټولنگلیزی ټول ماس گری ۱۷۱۶-۱۷۷۱ له و سفلی کی چی شاعر دا
 د ټول ټول:

“Poetry is thoughts that breathe, and words that burn”

مانای: شاعر ه ناسه دانی بیرکه کان و سووتانی وشه کان.

وکه کو زانراو و گوتراویش: شاعر سه زو ئه ندشه ی، ئاماژ و نیشان ی، چه بوونه وی دلاله ت، یان ته قینه وی چه هی هه ست و نه سته کان، که واتا لهره و دهرده که و ته که زاراو و زمان هه کی به رچاوده گه ته له سنع ته هه نینه وی ئه و هه سته ناخه کیانه که له هیچ ژانره کی تری و ته ییدا چه نا به ته و به کسه ر له گه گه گیاندا به کانگیر ده به ته که خونه ر به ی ده گات، جادوی خه ی له سه ری ده ته ته ت. له م نه و نه دشه و شه سازی و پشت به ستن به به ش و زانسته کانی هه وان به ته ی هه کی به ش ده گه ته ته تا شاعر له قسه ی هه ژانه جیا به کاته و و و نه م به جازیه شاعر یانه به که شته که به هیچ به ره که که پی هه استه و خه ی واقع نیه، به که کو به که ته ی که ته که و و به ده زوویه کی به ریه شاعیر له گه و واقعده گره ی ده دات و سه لیه ی داهه نان و مه دانی کارکردنی لهره دا دهرده که و ته، که تا چه نه ده که تازنه و چاوله که ری و دوو به که رده و نه ن.

هه ی به نمونه له ته ره ناوی ره خه ی هه ادیکه ی و به ته نیا بینینی گوتارو تهیمه ی ده قدا هیچ له به که ته سه ره کیه کانی شاعر نا بینته و ده یه و ته هه خه له ده که به گره ت، هه ره و که و و ی هه خه له هه و ته ست یان گوتار که سیاسی به گره ت، به ته و ی به زانته شاعیر تا چه نه ورده کارانه، جوانیه به رامه شکارو کانی ژیان ده کاته ده که و ده مانه ته نه ته، ته و ده که به ش ته و ی له گه و ئاو زده بدو، له گه و ده و سه زو هه سته که نمانده ده ته خه.

ئه گه ره به به یه به شه که له به که ته ی هه موو زاراو یه که مانایه و به خسته به به یه کتری، شاعیر هه گای نو ده ده زه ته و به به ره به یه که به ش ته و ئه نجام نه دراو و له و میانه ی ده شته کی نو به مان به زمانی نا هه استه و خه و به که ده ی چه ی شاعر به شه که ش ده کات، که واتا مانا و به یامی پشت وشه کان به شه کی شاعر نه که هه موو، ته ویش ده که ته هه استه و خه و ئا شکرابه یان شاراو و ناواخنده ر، یان زیاده له مانایه که له دوو ته و یانده خه و به شارده ته. به به م هه رگیز شاعر شه ره و و نه کردنه و و دره ژداده یی نیه، کاته که زمانی شاعر گه یشته ته استی قسه ی هه ژانه ته و له هونه رکاری خه داده مانه و خواحافیزی له به که.

ئه گه ره نا، ته و ته ریه که هه گره چه مکی مانایه، ده بوو و که شاعر ته ماشا به که ته، یاخود به خشان و نام و به به رته ژو. ته ده، به به م ته و ی شاعر له مانه جیا ده کاته و له میانه ی مانده، چه ی و خه سته که یه ته له شاعیرده، که هه نگه هه ره به ئاماژ یه که ده ره به یی له به که ته، ته م به ش ده به ته له به رم و ستایه ته یبه ته شاعیرده به ته نه که

شتەکی تر، ئێمانە ئاستییەکن هەر لە سەر تەئە ناغی زارەکی
 فەلکەلەری و لاواندنە و کانە و و تا دگاتە کلاسیک و مانتیک و
 سیمبۆلیزم و یالیزم و مەدەرن ئێ و بنە ما سەر کیانە پەشو
 باسما کردن کەم تا زەر پەیی و کراون، بەبەم لە هەر قەناغە کدا
 چەند لایەنە زانیووە بەسەر ستایە شیعرییەکاندا، بە نموونە گەر
 لە قەناغی کلاسیکدا کەش و سەرواو و زەنەکان و مەنتیق بە مەرجی
 سەرەکی دانرابن، بەبەم لە هەمان کاتدا هەست و هەژان و سەزو
 هونەرەکانی مەجاز و وانەبەژی تیا یاندا بوونی بوو، بە هەمان شەوێش
 کاتە کە لە شاوی شیعری مانتیک و شیعری ئازاد پەشتی لە کەش و
 سەرواکردو شیعری لە هەندە کە مەرج ئازادکرد کە بە کەتە تی بەردەم
 دا هەنان دایانینی و، بەبەم نەیتوانی خە لە مەسیقاو ئیقا و
 وانەبەژی و چە بوونە و وەندە زگار بکات. کەواتە ئێوەی ناوێکی
 شیعر هونەرەکانی تر لە یەکتر جیا دگاتە و ئێوە یە کە لە شیعردا
 هەزو هەست و سەز بە مانایەکی تر بوارەکانی (ئاو، ز، د، دەر وون)
 تیا یاندا دگەتە لە بەر هەمەنانیدا و هیچ یە کە کیش لە وانە
 نییە بە تەنیا، بە یە لەر و دتوانین بەبەم ئێستەم پەناسە یەکی
 دیاریکراو بە شیعەر دا بەبە ئێن کە پەاو پە ی خە بەت و لە چەند
 وشە یە کدا کورتی بکەین و، هەرچەندە زەر لەم بار و گوترا و
 نووسرا و هەرکەس لە دیدو تەوانین و سەلیقە و تەگە یشتنی خە یە
 تەماشای شیعری کردووە. ئێنگە ئێمە بەت وای لە شاعیری ئێمە ریکی
 بە ناوبانگ بەبەرت فرەست کرد بەت بەت: "شیعر ئێ و هەستانە یە کە
 بیرە کە ی خە یان دەر یو تە و، و بیرە کە کە نیش و شەکانیان دەر یو تە و".
 مەخابن ئێنگە لەمە دا نووسینی شیعری ئازاد زەر ئاسان تەماشای
 بکەت، بە یە نووسیارانی هەند زەر یوون و شیعری کە و کچ لە
 بر و دایە، دەر یو بزانرا یە بە تەنیا زانین و زانیاری بەس نییە بە
 شیعەر نووسین، بەبە کو بە هەر و سەلیقە و کارکردنی لە گە دایە، چونکە
 شیعەر کیمیا و فیزیا و جوگرافیا و میژوو نییە تا لە بەر بکەت و بە
 نموونە خاوەنە کە ی بەتە مژوو نووس. ئێمە بە بە خەش هەر ئێستە،
 بە وە کە سەکە لە بونیادی کەسایەتیدا وردبینی و سەلیقە ی شیعری
 نەبەت ناتوانەت تەنیا بە زانین بەتە بە خەگر، بەبەم لە گە ی
 خوەندنە و مۆتە بە عەکردنە و بە هەر و توانا کانی پەر پەدەت.

ئێستای شیعری کوردی:

قەسم لە و لە شاو بەر بەاوی نووسینی شیعەر نییە، بەبەم با پەنجە بە
 خیانەتکردن لە شیعەر دەر بکەین لە لایەن ئێوانە ی خە یان بە شاعیر و

[illegible]

گرنگ لاوازی و هه و کموکورتیی کان زا نه بت به سار کای جهستی کار شیعریی کدا، ئهم لشاوی کار بینراو کان تنگی به کار زیهنی و هسته کیی کان هه چنیو که هه کای ده گه یتوو به برودان به شپلی پووچی و نادانی، وک چن هندی له گه رانیی کانی ئهم دا گرنگی به نمایش ده درت وک له دهنگ و ئاوازی هه س. هه رواش به اوکراو کان و نه یی کی گه وره جوانی شاعیر پهش دانانی شیعریی که دهخن وک ئه وای نه وو په ور بهت.

شت له بارای و نه ی شیعریی و:

و نه له فره نگدا به مانای شه وو دهت، بهام و نه ی شیعریی بریتی: له گای تایبته ده ربینی شاعیرو بونیاتی زمانه وانی که له لی دونیا بینیی وو داد نه ژرته، له شه وو به او که یی وو و نه ده گه درت به شه وو یی کی ناباوی نو، ئهم شه کار له کردنی کرداری درکردن و زمانه په که وو، که نه نده شه دروستی ده کات و هاوچوونی و جیاوازی ته دا هه یی له گه واقیعدا و له په ناو ده ربینی نه زموونی شاعیردا به وشه ده که شته. به نه وای نه م بهاسه زیاتر ووون بکه یی وو، ده بیت بزاین و نه دوو جهری هه یی: ۱- و نه ی زینی ۲- به رجسته. و نه ی شیعریی زینی ئاماره دار و ناب به رجسته یی. جهی بهاسه نه م به به ته که نه و له م نه شاعیران په نایان به و نه ی شیعریی بردوو، به نمونه جاحیز ۷۷۶ - ۸۶۸ز، له کته بی (حیوان) دا ده ته: شاعر سته و چین و گهزی و نه نده. ئهم شه کاری نه نده شه کردنه. که لای مانتیکیی کان هه سه س به چاوه یی ته و لای سوریالی و سیمبو یسته کان شو نه سار کی نه سته. ئهم له سار به نه مای خواز و میتا فره به هم دهت و و نه یی کی ته که نه مان ده داته که هه قوه اوای توانای نه نده شه کردن و سهزو دنیا بینی شاعیر.

که واته کرداری که شانی و نه ی شیعریی زیهنیی و ز به رجار خواستنی سیفه ته کی دیاریکراوی شته که و خسته پا ی شته کی تر که له نه وانیا ندا هاو به شیه هه یی، نه میش له چوار نه گه ز په کدهت: ۱- له کچوو، ۲- له وچوو، ۳- ئامرازی له کچوون، ۴- ووی له کچوون. هه نه کجار هه ردوو ئامرازی له کچوون و ووی له کچوون لاده برته و بهس له کچوو و له وچوو ده م نه ته وو نه و کاته وریایی خوه نه درک به م کرداری لاهردنه ده کات و میتا فته که به هه زتر ده کات و په ی به مانای دروستکراو ده بات، به نمونه وک نه وای به گوترته (بریسکا نه وای چاوی) له بری (چاوی وک نه سته به ده بریسکا ته وو).

له ره دا به په که وو دیقه ته نه م و نه شعیریان به بدین و نه و یاسای

پښتو ژبې ته ورته ژبې نه دي: بکي:

نمونه یې /

(وېک گڼه چا نه کړي)
لږ ځای ته د (د شلمو وېک)

وېک: ټول مرستیالان د کچوون
گڼه چان: د کچوون
شان وېک: د ووی د کچوون
لږ وچوو: د ناوې - م - ی من، لږ (د شلمو وېک) دا

▪ تبیین: د بارېت ووی د کچوون: د لږ دا نا وون.
منی خوښه د لږ دا د پرسم ټایا ټم وښی هی هڅه ستی یان
نه ست؟ د بېت هی نه ست بېت چونکې لږ ووی قبو کړدن و
ما قوو بوونی وښی و د بې بېرسین: ټایا چ ټایو کی
پښتو ندی و خای هاوېش هی لږ نه وان گڼه چان و شان وېک دا،
کې لږ دا د مانباته سړ د کچوون کی زړه دوورتر، کې لږ دا
ناچارین و د بېت ټم بې خې بدین بې اڅ کړدن، بېین گڼه چان
کې د سکې کی چماو ټم و نېشانې چماو وې پشته، ټم ویش
نېشانې پیر بوون، پاشان مړۍ کی پیر بهنینه پېشچاو کې
د شته و، چ لږ بېر نه خشی بېت یان لږ بېر پښی و ټم و ټم و
خورادن و خواردن و وې کی کې لږ کافېدا گڼه د بې هی هرس
نه کړاو. ټیتر بې یاری شیعری ټی و بې هیزی وښی کې لای و رگر
چې د مښت، کې ټم و و سلیقې بې یاری پښی دښ.

.....

نمونه یې دوو /

(زېمینی هور ټم و نیی)
بې شایې کی کزو سارد
چونکې خې مباری پېنج ټم و کی پیر
ژیان لږ د ستېکانی گڼه مار بوونی سارد بې ټم و
لږ بېرد کېم کا ترم ټم و کې بشکېنم
ټم و گڼه هڅه
چیننی قوماش کې لږ خېوز
لږ ټم و گڼه ری ها ټم و ټم و فان
هیوایې کی باش بېت).

[illegible]

پاشان دیند سـر خواز/میتافـی خـمباریی؛ کـ شاعیر بـ
پـنجـر یـکی پیر دـ یـچو وـنـت، دـزانین پـنجـر ئاـماژ یـ دیدگایـ،
ئیتـر لـ دـی دوا تـردا خـو وـنـر توشی ئاـ سـکان دـ بـت لـ کاتی
لـ کـدانی مانا لـ کـدراو کانی (ژیان لـ گـمار بوونی دـ سـتـ کانی
سارد بـ تـو) ئایا گـمار بوونی چی؟ و ئاـماژ یـ بـ کـ؟ هـروا
دـ سـتـ کانی کـ؟ پاشان گـر بـگـ وـنـد و بـ سـ دـ وـ کـ یـ پـ شـو کـ باسی
هـ ورو پـنجـر بوو. ئـم باز دانـ بـ ژیان و تـ واونـ کـردنی ئـ و دوو
وـنـد یـ یـ شـو و چ نـهـ نـیـ کی لـ یـ شـتـ و یـ؟

پاشتر دښت شيعرى (لـ بېردكـم كا تژمـرـكـكـ بشكـنـم) دـتـ، كـ دوو ماناي هـيـ: بـرجـستـ و ئـندـشـ، بـرجـستـكـ وونـ كـ شكـاندنـي هـر كا تژمـرـكـكـ، بـښـام شاعير ديارـ لـبري گوتنـي زـمـن سيمبوـي كا تژمـري بـكارهـناوـ (وـكـ گوتمان هـردووـكـ ئامرازي لـكچوون و ډووي لـكچوون لايـردراوـ).

دواتر بـر وځـنـدـي کـي تـري سوريالـي د کـډـي وـيـن، کـډ لـډ قـو و اـيـي د نـيـاي
خـو و ن و سورياليزمدا سـر هـډ د دات، نـډ و يـش چـنـډ لـډ خـډ و ز، چـونـکـډ
و کـ زانراو کاتـک شاعير خوازي د نـيـاي هـډ سـتي بـکار هـډ نا و دوو
زاراو اـي لـډ کـدا بـ دروستکردني وځـنـدـي کـي تـازـي شـعـريـي، د بـت اـو وـي
لـډ کچوون لـډ نـوان نـډ و دوو زاراو دا هـډ بـت، د زانين خـډ و ز سـيـفـتـي
شـتـي لـډ رـدا لـډ و رگـيراو و کـو شـبـيـني و د رـبـيـني باري
خـډ مـنا کـي، بـډ م روي لـډ کچووني لـډ گـډ چـنـډا نـيـي، چـونـکـډ لـډ
شـگـزي قوماش و پـډ سـتـو و هـډ موو نـډ و شـتـانـي نـيـي کـډ بـواري چـنـډـيـان
هـډ بـت. بـډ م خـو ځـنـدـر د تـوانـت مـانـي نـډ م ديدگايـي تـواو بـکـات لـډ
اـو و نـا و شـک و پـيـامـي د قـو و، کـډ شاعير پـډ شـبـيـني هـاتـني خـراپـتر
د بـکـات و بـ تـفـان د يچو ځـنـت، کـډ و اـتـ هـډ شـتـا شـبـيـني و کـو هـيـوايـي کـي
باشـ بـ بـراورد بـ ژيان لـډ ناو نـډ و تـفـان و نـا و کار ساتـانـي
بـډ و يـو شاعير پـډ شـبـيـني د بـکـات کـډ لـډ ناکامي گومـايـي و
لـډ خـډ يا بـيووني مـرـفـ بـريـا د بـت.

و ایندی س /

(زرف)ک بارانی فَنکی حشاردا بوو،
بـز لـ دَنگی خـی، نا
ژیان، با!
دـکردو.)

.....

شاعیر لـر دا دالی (زرف) بـکار دـبات وـکو سیمبو، هـروا وـک
هـو و دـستپـشکـریـد لـ بـکار هـنـانی ئـو زارواوـانی شاعیرانی
پـش خـی بـکاریان نـهـناو، بـمـام بـکار نـهـنـانی ئـم دالـش لـ
لایـن شاعیرانی پـشتـر وـ بـنگـ بـ ئـو بـگـتـو وـ کـ بـ
زاراوـی کی شاعیریان دانـنا بـت! بـنگـ ئـم دیمـنـکی اـگوزـر بـت
شاعیر لـسـر دـا بـینـبـت و لـر دا لـ وـنـیـکی شاعیریدا جـی
کردوو تـو. شایانی ئـماژ یـ کـ لـ بـشـکی بـژهـتـات بـ زرف
دـن دـق، لـر دا گـرنگ نیـ گـر زرفی کاغـز بـت یان نایلـن،
بـمـام بـو دا توانای لـ خـگـرتنی بارانی هـی بـنگـ هی نایلـن
بـت، ئـم وـنـیـ حسی و بـرجـستـی واقعـ، شاعیر سـرنجی داو وـ کـ
چـن لـ کاتی باران باریندا ئـو زرف دـپـ ئـو یـ لـخـ گـرتوو،
کا تـک هـوا لـی دـدات دـنگـک دروست دـکات، ئـو دـنگـ بـراورد
دـکات بـ دـنگی ژیان کـ هـموو هـارمـنیـتیـکی لـم سـردـمـدا
لـدـستـداو، ئیدی بـیار دـدات دـنگی ئـو زرف بـرـندـ بکات و لای
پـسـ نـدتر بـت وـک لـ دـنگـ فریودـرـکان، وـک ژاوـژاو و ئـو
سـدایـانی لـ کـنا کـانی تیغیـو بـنـد دـبن، کـ ئـم
هـروژمـکانی پروپاگـند و بـلا دـا بـردن زان بـسـر هـقیقـتـدا لـ
کـمـگا کـندا. پرسیارو خرـشانی خوـنـر سـبارت (زرف) لـو دایـ
کـ چـلـن ئـو بابـت کـمبایـخـی فـ دـدرت بـ بـراورد بـ ژیان
هاوچـرخ، پـسـ نـدتر بـ بـراورد بـ دـنگـکانی تری ژیان؟ ئـمـش
درـزکـردنـوی ئـو دنیا بـینیـ پـ نـومـدی و بـشـانی پـشـووی
شاعیر بـ ژیان کـ لـ کـپـلـکانی تردا فـرمی تریان پـدرا بـ
دـربـین لـ هـمان دیدگا.

لـر دا ئـو بـیتـی مـحویمان یاد دـتـو وـ کـ چـلـن ئـویش لـ
وـنـیـکی شاعیریدا خوازـی (سوراحی) ئـکتیـف دـکات کـ قـزی دـتـو وـ و
یـع دـکات کا تـک ملی شـ دـکاتـو و ئـو دـکات پـرداخ بـ هـندـک
لـ کـسـکان کـ دـتـ: (قـی کردنی سوراحی ئـوی تـبـگات دـتـ: دـ
تـکـهـاتـن لـگـ ئـم خـکـ تـکـی).

کـواتـ بـپی تـوانینی بونیادگـرایـی، مانا لـم کـپـلـیـدا ئـم
فـرمـ گشتیـ وـردـگـرت:

بچووی مانا دار..... پـسـ نـدتر..... لـ گـورـی بـ مانا

نمونې چوار/

(لې نېو شوشې يېکې دې اوډا،
پشکې زې مېن کې بکېرې وې).

.....

چوار دال و پنتې سېر کې لېم کې پلېدا هېن کې وېنې شيعريې کې يان
دروست کړدوې، (شوشې، دې او، پشکې زې مېن، کې کړدنې وې). ئې مېش
وېنې يېکې نېستېيې، بې حوکمې ئې وې شوشې دې شکېت، بې مېام لې تاقيگې
شاعيردا دې دېتې؟ بې مېام بې چې؟ گېر هې ندېک بې نا تې بايې وې ناندې کې
لې کېدې نې وې، ئې وې مې بېست لې سينې شاعيردا پې نهانې وې نېگې وې مېامې
خې هې بېت بې ئې مې گېنې.

گېر وردتر سېرنج بدېين لېم کې پلېدا هې موو شتېکان لې حېا تې
نېرېنيدان، هې مې دېان يان شکانې شوشې، هې مې بې خې مېش بوون کې
قې ناغې دواي بې يني درېخت و سوتان و بې پشکې بوونې، هې رچې ندې
کې کړدنې وې حېا تېکې ئېرېنيې، بې مېام لې کې کړدنې وې پشکېدا خېنېر
نېشانې پرسيارو سې مينې وې لا دروست دې بېت و دې کړېت بې وې وې کې
تردا لې کډانې وې بې بکات، وېک دېنې: پشکې شېشې، بې مېام لېرېدا
پشکې زې مېنې، گېر زې مې نېش زياتر ورد بکې يېنې وې کې شوېن لې خې
دې گړېت و مې ژووېکې پې بې خشېن، ئې وې دې کړېت لې کډانې وې ئې زموونې
ژيانېشې بې بکړېت، کې ئې مېش مانا دوور کې وې ناندې کې يې.

پېنج/

(بوومې تې کې يېلې بې زاريې،
لې کې لاوې زې مېن، چرايېکې زامدارم،
هې شتانې کينې تې نيايېکې مې، لې ئې وېدا دې نېژم)

...

لېم کې پلېدا بېر چې ندې ئامازې وې گېرېکې دېکې وېنې، نېک تې نيا
وېنې شيعريې، بېکې يېکې مې دې نېگې هې ندېک وې بېين کې
ئاخوتنې ئې ژانې يې، دې کړېت هېر يېکې مان وې بېينې: (زېر بې زارم)
بې مېام کا تېکې دالې (کې يېلې) بې يېنې پاې بې زاريې ئې وې مانا يېکې
چې ترمان لې بې زاريې پېدېدات، لې ديوېکې تريدا ئامازېشې بې
زې ربونې کې يېلې، چونکې شتېکې لې ژينگې شاعيردا نې بېت ئاسان نيې
بې کارېبېنېت و پې پې بېت و لې دېرگاي شيعريې بدات، مې گېر زېر
ئې ندېشې بکات و بې تې وواوې لې دنياي واقيع و بې رچې ستېدا بېچېتې
دېرې وې لې کاتې نووسينې بېر هې مې شيعريې کې يدا.

لې دې دې دوودا جارېکې تر دې گېنې تې وې بې زې مېن و ئې مجارې لې جياتې
پشکې، کې لاوې دې خاتې پاې زې مېن، تا بېتې: لې وې راباتې بې ووناکې

و تاریک دا من و کو ئی شنایید کی بازار چشتوو ه ناس د د م، چونک وک د زانین چرا بریندار ناب ت (ل دنیای ب رج ست دا بریندار بوون و سف ب مرق و گیانل ب ران ب کار دت و شکان ب چرا ب کار دت) ب مام ل ب ر ئ و ی ل ر دا مانای کی م جازی ل پشت ئ و د ر ب ی ن شیعری و ی ب ی خ ی وک چرا شوبهان دو و ب بریندار و سفی د کات، ب مام ئ نگ ئ م مانای پ کدادان ب رپا بکات ل گ گ ماناک ی پ شوودا ک چن ل و ب ب زار و ل ر ش ووناکی! ب ی د ب ت شاعیر ز ر وریا ب ت ل دانانی ه ر و ش ی ک ل شیعردا ک ج ی ت و اوی خ ی ب زیادو ک م بگر ت، پاش نووسینیش چ ندان جار ب س ریاندا بچ ت و، گ ر خ ی ک دان ری شیعری ک ی درکیان پ ن کات، د توان ت پیشانی ک سانی تری بدات ب و رگرتنی او ب چوونیان، پش ئ و ی پ خشی بکات و ب ب ت مویکی و ب ه موو جوانی و ناشیرینی کانی و ل س ر ی ه ژمار بکر ت.

ل دوا د دا ئ و د فامین و ک ت نیای م رگ، ب ی ل ر دا ئاوها د ن ژر ت، ب مام ناشتن ل ناو خاکدا نیی ب کو ل ناو ئ وانی مرق و ق ر با غیی کانیاندا ی ک ب گ گ چو و نراون، واتا شاعیر ت نیا نیی، یان گ ر ت نیایید ک ی ب ج ست بچو نین و ل گ گ ئ واندا بگوز ر ن، ئ و ا و ح ی ب د نیایید و ب زار و ه ست ب ت نیایید کات. ئ نگ ه ن د ک ب ت شاعیر د ی توانی د ک پوختر بکات ب کورتب ی زیاتر و کارکردنی زیاتر ل س ر ی، ل بری ئ و ی ب گ گ و ش کان در ژ بکا ت و و قورس بن ل س ر زمان و نام سیقی بن، ب نمون د ی توانی ل بری (ه شتانه کین) ت نیایید ک م، ل ئ و دا د ن ژ م) شاعیران تر د بوو ب ت (ئاوهاش ت نیاییم، تیا تان د ن ژ م)، ئ م ه ر ب چوون ب وونکردن و، ن ک فرمان ب گ گ ی ب م شو و ی!

ش/ش

(ل ئ سک و پروسکی گ رانیی کی ت نیا؛
پ یکری با نندی ه ف یوی خ ز گ کان؛
ئ و خ ز گانی ل ن و گ ی ف رام شی
و رز کی تر ل مردن د ست پ د ک ن و
د ت نگی گ ماری داون، بنیات د ن ن و)

.....

نمونه ی ئ م دواک پل ی م ل ب ر ئ و ن ه نای و، ک ک ر س کانی وک ت نیا، گ، د ت نگی. ک ه مان د ر ب ی نی ناس ری بار د روونی کانی پ شترن و دوو بارن، ه رو ها نیشان د ری ش وازی ئ چوونی شاعیر ب دنیای سایک ل ژ ی و ئاشنا بوونی خو ن ریش ب

تیمم و باباتی شیعری و تانانت شوازی لکدانی وند مجازیی شیعریی کانی شاعیر، بکو مبیستی من لردا ئوو یی لکدانی چند وندی کی شیعری و تکک کردنیان چ ئاستنگک ب خوئندر دروست دکات ل هرسکردنی وندی کان ل چیکدانی شیعرییداو چند گران دبات سیفاتی ئیستاتیکی دق بپارزت.

ل سرتا دددا خمان لبردیم وندی کی مجازی دبینندو ک بخشینی سیفاتی (جست) یی ب (گج رانی تانیا)، ئو جستش ل ئسک و پروسک پکدت، واتا کتایی هاتوو و مردوو و ب تانیا چوارچوو کی ماوتوو، پاشان وندی کی هاوشوئی ئممان ب دندخشندت ل دوی دوودا، ک (پیکری بانندن) ئم بشی برجستیی، بام ک (خزگ) دلکندت ب بانندوو دبت مجاز. کوات منی و رگر وای لددفامم و، بانندی خزگکان هم هففیو و هم مردوو، یان زر لاوز بوو (وو کو کورد وتانی: هر پست و ئسقان کی ماوتوو) چونک هر پیکر کی ماوتوو. پاشان ل دوی سدا وندی کی تری شیعری زیاد دکات ب همان مانای ئو کپلی ک و سفی شوئنگی خزگکان و شوئنیان (گجی فرامشیی)، هموو ئو بهیوایی و تانیی و خمباریی شوئنیان گجی فرامشی و لیدچوون، هموو ئو وئاناندانی پشووش ل دوی چواردا برددوامیان پ ددرت و و سفی خزگکان دکریت ک نمدوون، بام و رز کی تریش دبات هر مردن ب خزگکان و بئاقتن، ئوا ئکشن لردا ئوو یی: پیکری هففیوی خزگکان ل ئسک و پروسکی گرانیی کی تانیا پیکری خزگکان بنیات دندتوو.

ئمم گای تگیشتنی خوئندر ب ئم کپلی ئاووتیی و ب رنجام کشی ئاسکاندنی وندی شیعریی، بام ئنگ ل دوی شاعیردا مانایک هبت و ب مجرر توانیوی تی بیشعرندت، ک ئنگ شاعیر کی تر بشوو یی کی جیاوازترو کورتباند تر بتوانت همان و سفی دخی ناو کی خی مانا ل بکات و درببت. ئممش بواری ئازادی دنیای نووسینی شیعو جیاوازی پنج مری مرؤکان، ل همان کاتیشدا شت کی سیر نیی چونک تانانت عبدو گج رانی شاعیریش جارانک ب تواوی نیتوانیو ئندش و هزی ج بکاتوو ل ناو دق کی شیعری برهه مه ن و ل مبارشداو ل (هففیستی دروون) دا دت:

هرچند ئکم ئو خیا ی پی مستم
بم ناخرت ناو چوارچوو هففیستم
لکدانی ووی دروون، قسای زمانم
بچی وها دوورن ل یی؟ نازانم!

- 1- Understanding Poetry. 4th edition. by: Brooks, Cleanth, Robert Warren, Wadsworth Publishing.
- 2- Percy Bysshe Shelley, By Bloom, Harold, Broomall, PA : Chelsea House.2001
- ۳- النقد والبلاغة. شكري عياد، دار المعارف الطبعة الاولى، ١٩٩٤.
- ٤- ما پی پی شیعری (تم) چ ند د ق ک، نهر ج رجیس، سا ٢٠٢٤ .

مرقی بی پارزب ندی* . . و . ل عار بی و: یاسین ل تیف

ل د ر و ی شوور کان شار: مرقی (بی پارزب ندی- Homo sacer)
یان ح سا کراو ل پیکری س رویدا ، ل ه و کدا بی
ه و شان دن و ی ک دی سیاس تی ژئاوا ، نگی د ستب ج و ندی
“ پیمان نام ی ک م ای تی ” و سندوق کان د نگان و ماف کان
ها و اتیبوون بی م شکماندا بت ، بام ئ و ه ک کیند فکریان ی ک
ج رجید ئاگامبین ل کت ب د دام زر ند کیدا ئ نجامیان د دات ،
پ رد ل س ر ک م م ک بناغ ی ز ر خو ناویر و ت ق ند رتر لاد دا .
سیاس تی م د رن - و ک چن ئاگامبین و نای د کات - ت نها م یدان ک
نی ب د ستاود ستردنی ئاشتیانی د س ات ، ب کو زیاتر ل
“ نام بر کی ئ نسر پ ل ژی ” د چت ک ب ب د نگی کار د کات ب
ب ره مه نانی ج ست گ ل کی ووت کراو ل ماف ، ک ب ناوی خودی
یاساو شایانی پ ش لکردن . ک چی ئ م و ند دیموکراسیی د و تی
م د رن ، ه ر ک د یخ یند ژر “ مایکر سکی پی م ژوو ” و ، خرا
د و و ت و ، ل ر دا د سات ووت د کر ت و ب ئا شکرا کردنی ناوک
ق ک ی ، ب تایب تیش ل گ ی گ ان و ب چ مک مانی
ل ک : “ مرقی پیر ز ” (Homo Sacer) . ئ م چ مک ل ه ناویدا
پاراد کس کی بوونگ رای ی ت ق ند ر ه د گ رت . چونک ئا ماژ ی ب
ژیان ک ک ل ت رازووی ئیلاهیات و بیروباو ئاینی کاندا هیچ

بہاؤ کی نییہ (ناکرہت بکرہتہ قوربانۃ بہ خداوہندہکان)، لہ تہرازووی یاساشدا ہیچ سہنگہکی نییہ (ئو کسہ سزا نادرہت کہ دہیکوژہت)۔

ئو بوونہوہرہکی گیرخواردووہ لہ "ناوچہی قہدہغہکراو"دا، بہجہرہک کہ تاکہ تہککہہوونی لہ کہمہگہدا، لہ گہی "دوورخستہوہی"ہوہی۔ لہی، بہو مانایہی دورخستہوہیان لہ کہمہگہا، لہرہدا ئاگامبین نامہرہکانی پزیشکی نہشتہرگہری دہگرہتہ دہست بہ توہکاریہی پہیکہری سہروہری و، دہریدہخات کہ ئہم شہوازہ کہنہی دوورخستہوہ تہنہا پارچہ شوہنہوارہکی مہزہخانہی نییہ، بہکوکو ئو مہدہلہ شاراوہیہ کہ لہ جیہانی ہاوچہرخماندا حوکمی سیاسہتی ژیان (Biopolitics) دہکات۔

جدہلی(دیالہکتیکی) "زہی" و "بہس":

بہسیاسیکردنی جہستہی ووت، ئو قہیرانہی کتہبہک چاودہری دہکات، لہگہ وردہوونہوہ لہ داہمانی کارہساتباری سنوورہ جیاکہرہوہکانی نہوان دوو چہمکی یہنانی بہ ژیان، قوہتر دہبہتہوہ: "زہی" (Zoē)، کہ بریتیہ لہ ژیانۃ باہلہژی سروشتیہ ہاوبہش لہ نہوان مرہف و ئاژہدا، و "بہس" (Bios)، کہ بریتیہ لہو ژیانہ سیاسییہ شیاوہی ہاوہاتہ لہ شاردہ پیاہی دہکات۔ ئاگامبین پہی وایہ کارہساتہ گہورہکہی مہدہرنیتہ لہوہدایہ کہ دہسہات چتر تہنہا بہ حوکم کردنی "بہس"ہوہ ناوہستہت، بہکوکشاوہ بہ ئوہی "زہی"یش قوت بدات۔ ئیتر ژیانۃ باہلہژی ووت ہووہتہ گرہوی سہرہکی لہ گہمہی سیاسیدا؛ چونکہ دہوہتہ مہدہرن گرنگی بہ تہندروستیہ دانیشٹووان، ئہژہی لہدایکہوون، جینہکان و مردنی سہرہری دہدات، ئہمہش بہو مانایہی کہ جہستہمان وک ہوونہوہری زیندوو، استہوخہ کہوتوہتہ چنگی دہسہاتہ سہروہرہوہ۔ بہپہی ئاگامبین، و بہ ئیلہام وہرگرتن لہ تہزہکانی کارل شمیت سہبارت بہ "دہخی نائاسایہ"، یان دہخی ئاوہرتہ ئو شوہنہی کہ ئہم استییہی بہ دزہوترین شہوہ تہدا بہرجہستہ دہبہت، "شار" یان "پہرلہمان" نییہ، بہکوکو "ئہردوگا" (The Camp)ہی۔ ئہم ئہردوگاہی جا چ ئہردوگاہی کہ دہستہسہرکردنی نازی بہت یان ناوچہیہکی مہدہرنی اگرتنی پہناہہران ئو فہزایہیہ کہ تہیدا یاسا بہ شہوہیہکی ہہمیشہی ہہدہپہسہردہت و "دہخی نائاسایہ" تہیدا دہبہتہ بندہما۔ لہم فہزایہدا، مرہف لہ ہہموو سیفہتہ یاسایہکانی دادہماہرہت تا دہبہتہ تہنہا "ژیانہکی ووت" (Bare Life)، واتہ پارچہ گہشتہکی زیندوو کہ بہتہواوی ملکہچی دہسہاتہ ہہہای سہروہرہ بہہہ ہیچ نہوہندگیرییہکی یاسایہ۔ ئہردوگا ئو شوہنہیہ کہ تہیدا "مرہفی پیرہز" بہ شہوہیہکی پیشہسازی و

سیستماتیک دروست دکریت. لکک تاییدا، ئم شیکاریی چکناسیی دسقات بر و استیی کی ترسناک دمانبات، ئویش ئو ی ک دیموکراسیی ژاوا یی م دزن کسان نک ه ر دژ تالیتاریزم (شمولیت) نین، بکو ت و کانی ئ و ل ناخی خ یاندا ه بد گرن. ک لئی نوان هاوو لاتی خا و ن ماف و "مرقی ب پارزبندی" یان خو ن ح ل کراو (وک پ نا برکی "نایاسایی"، یان نخ شک ل به ه شی کی در ژخایندا، یان د سب س ر کراو ک ل گوانتانا م) ک لئی کی ز ر لاواز و ت نک. ل کات کدا د و تان ل س مای د ستووری خ یان و ب با ادا ه دانی ماف کانی مر ف بر د و امن، چ مکی "مرقی پیرز" وک ئ و س ب ر قورس د م ن ت و ک د و ا مان و ی؛ ئ و مان بیرد خا ت و ک یاسا ه میش خا و نی "د ر گای کی پشت و" ی، ک گ ی پ دات پ لاری "ژیانی ووت" بدات و، ئ م ه موومان ل ساتی ا گ یانندی باری نائاساییدا، پا وراوین ب ئ و ی ببین ب و ج ست ب پارزبندی خ و ن ح ل کراو ی ک ب ت نیا و ب ووتی ل ب رد م ه ژ موونی س رو ریدا او ستاوین .

*) ((ج میل سالم، ل د ر و ی شوور کانی شار: مرقی ب پارزبندی ل پیکری س رو ریدا، کتبی (Homo Sacer) ی نووس ر ج رجی ناگامبن، ۴۱ کانونی ی ک می ۲۰۲۵))

جیریکو و کک کی م دوسا . . ئا ک عه بدو ل

سای 1816 کات ل ک نار کانی ر ژاوا ی ئ فریقا کشتیی ناودار ک ی (م دوسا) ت کشکا نغر بوو، کاپتن و ئ فس ر و ک س دیار کانی س ری به به له می فریا گوزاری، خ یان د ر بار کرد، ک ل ناویاندا حاکمی س نیگالی داگیرکراو ه بوو، ب م خ ک ئاسایی ک یان ل ناو گ ژاوی ز ریا ج ه شت. دوا ی گ ا ن و شیان هیچ باس کی ئ وانیان ن کرد. له لایه کی دیکه وه له ناو ده ریا پانز ک س ل وان ی ب ج ه شترابوون، ب پارچ ت خت پ رت و ب اوه کانی کشتیی

[illegible]

تابلـ که کـ شـوـیـکی هـیـمی وـرگرتوو، پـیـ لـهـهـچوون. تـیدا
مرقی مردوو و زیندوو و هی وه هاش ده بینرـن که له سهره مهرگدان.
لـپـناو مانه وـشدا، لـنـوانیان ههست بـپـانان و جـرـك له شه
ده کـرت. هـروـها لـدیمـنـکـدا کـمهـك ورده کاری دیکـ هـیـ چاوی
بینر کـش ده کـن، له وانه ئه و پیاوه ئه سمهری که له پـشه وهی
کهـه که پهـهـیهـك راده ته کـنـت بـ ئاگادار کردنه وهی که شتییه که. ئه و
به شهی تابلـ که لوتکهی شکـی دیمه نه که و هـزه درامیکه کـیتی.
لـرـدا جـگـی ئاماژـ بـ کردنـ جیریکو پـداگرانـ ویستویـتی
تابلـ کهی وـنهـی مرـقـکی ئه فریقی تـدا بـت تا کو بـت به هـما بـ یهـك
هیوایی هه موو مرـق به بـ جیاوازی. ئه و کارهش بـ ئه وسا ئاسایی
نه بوو. له لایه کی دیکهـی دیمـنـکـ پیاوـکی پیر ده بینرـت که لاشهـی
کوـه مردوو هـ کهی گرتوو. ئه مانه و بـشـوـیـکی گشتی لـو کارـدا
جیریکو له به کارهـنـانی کاریگه ریه کانی رووناکی و تاریکی گه یشتـ ته
ئه وپهـی و سه رشـتی سرووشتیشی وهـها ده رخستوو هـه شـتا
دانه مرکا بـته وه، هه ربـیه دهـن هه موو که سـك ناتوانـت به دیار ئه و
شاکارهـ بوه ستـت. بـوپـی ژیری کـشاویـتی تـنانـت ئـو کـشتیـی
کـ فریاگوزارـ، لـدوور تـنیا ئالاکی دـرکـوتوو، ئـوـش بـلای
ئـوانـی کـ دـیانـوـت فریایان بـکـون، ئـوپـی سـختی و کـم
ئومـدیه .

ئۆزۈڭلەر ئىشكار بولۇپ، يەكەلەكار، ھۈنەرىيە ناودار و كارىگەرەكانى چاڭى

رمانسی داد نر. شو نکی گرنگیشی ههیه ل م ژووی هونه ری نو. دوا ی ئو و بره م د یان رمان ل بار ی چیر کی ئو و رووداو نووسرا. ئوسا مشتوم ی سیاسی ل ک و ت و، ئو و ش ه ندی دیک قی ر خن گران و مام ستایانی ئ کادیمیای جولاند و جیریکویان ت م تبار کرد ب و ی هون ری کلاسیکی و ر سا ر س ن کانی هون ری ب زان دوو، ن ک ه ر ئ و ن د ب لکو شا و ی توندیان کرد س ر یو جیریکویان دوو چاری بار کی خراپی د روونی کرد، ناچار بوو سا ی دواتر س ر ه بگر و ب ر و واتی ئینگلت را بچ ت.

نیگار ک ش له چه ند ستوون کدا :

- جان لويس ئ ندریا تی د ر جیریکو ناسراو ب تی د ر جیریکو Théodore Géricault سا ی 1791 ل خ زان کی د و م ن د و ب رجوازی شاری روانی ه ر می ن رماندی هات د دنیا. سا ی 1824 ل شاری پاریس ک چی دوا یی کرد.
- له گه ئه وهی ته مه نی کورت بوو که چی له بواره کانی نیگار و پیکر و دیزاین ری ن خ ش ب ی ک ل پ ش ن گ کانی هون ری نو و ر ب ر بو ل ک ی قوتا بخان نو ی ک ی (رمانسی) ئوسا ل ف ر نسا داد نر ت.
- هون ر ک ی جیریکو ه موو ئ و ر شینیی ب ر ج ست کردوو ک ل دوا ی ش ش ی ف ر نسی ل و و ات هات ئارا. ل ناویشیدا راست و خ ر خ ن ی ل ژ می پادشای تی و ب چوونی ع ق گ رای ی ئوسا گرتوو.
- یه ک لهو نیگار ک شانیه که ز ر شهیدای ک شانی دیمه نی ئه س پ بوو، ز ر ح زیشی ل تاودانی بوو، تا ر ژ ک ل س ری ه د را به ه یه وه مرد.
- جگه لهو شاکاره که ی ل کادنه وه مان ب ی کرد ک مه ک تابل ی دیکه ی ناوداری هه یه له وانه (ناپلین ل گ گ پانی شه، ئ فس ری نیشان ش ک نی سوار ی گاردی ئمپرات ری، ئ سپی خ م م ش ی ع ر ی، ئ سپ کان ل له وه گه).

خاتوو محەممەدى براوى خەلاتى نەبەى ئاشتى دەستگىركرا . . شورش عزيز سورمە

دەرگای زیندانەکان بە نەرگس محەممەدى چالاکوانى خاوەن خەلاتى نەبەى ئاشتى ئێران کرایەوو: بە نمایشکردنى قژى شى جیاوازیوو بە سەرپەچیکردن لە ژەمی ئایەتووەکان، ئێو گەنجە تەمەن ۵۳ ساڵە گەڵایوو بە قسەکردن لەگەڵ جەماوەر لە میانی وێووەسمەکی تایبەت بە پارێزەرەکی مافی مرئەفە کە لە ژەر بارودەخەکی ناوون گیانی لەدەستدا. پەلیس ناەزی بوون و دواى لەدانى ئێو کچە دەستگیریان کرد.

ئێو پارێزەرە ناوی خوسرەو عەلیکەردى، داکەکیکارەکی دیار بوو بە چالاکوانانى زیندانیکراو و بەندەماوەى ئێو کەسانەى لە سەردەمی ۱۴۰۲ینەکەى ساڵى ۲۰۲۲دا کوژراون و دەستبەسەرکراون، کە دواى مردنى لە دەستبەسەرى مەحسا ئەمینى سەرپەڕیەدا، کە بەهەى پەشینی حەجەبەوو بە شەوێک کە لەلایەن پەلیسى ئەخلاقوو بە نابەجەى زانیبوو، دەستگیرکرا. ئێو پارێزەرە تەمەن 45 ساڵە لە نووسینگەى خەى لە شاری مەشەد لە باکوورى ئێرانەتە ئێو وەلاتە بە مردووی دەزرایوو، کە دەوترەت جەنتەى دەبوو بەبەم لە هەلومەرجەکدا کە وایکردوو 81 پارێزەر لە نەویاندا نەسڕین سەتودە داوا لە پەرسەن بکەن دەخەنە وون بکەنوو. ئەخراوى نەحکومى مافی مرئەفە ئێران کە بێکەکەى لە نەروێژە دەرەت "گومانى جەدى"یان هەبە کە ئێمە "کوشتنەکی دەووەتە" بوو. عەلیکەردى چەند جارەک بە تەمەتە "پەپاگەندە" دژی دەووەتە" دەستگیرکراوو و سزای زیندانیکردن و قەدەغەکردنى کارەکانى یاسایى و تەنەت دەربەدەریشى بەسەردا سەپەنراوو.

لە مەشەد، لە یادی ئێو پارێزەرەدا، حەوت ئۆر دواى مردنى، محەممەدى مایکەرەفەنەکەى گەرت و دەستى کرد بە وتەنەوى ناوى مەجیدرەزا هەنەوارد، ئێو ناەزى تەمەن ۲۳ ساڵەى دژە حکومەت کە لە ۱۲ى کانوونى دوو، سە ساڵ لەمەوبەر، هەروەها لە شاری مەشەد بە ئاشکرا لە سەدارەدا، دواى دادگاییکردنەکی مشتومەاوى کە تەیدا بە کوشتنى دوو بەسیح سزا درا ئەفسەرەن، هەزى نەمچە سەربازى ئێران لە پەشەنگى سەرکوتى ناەزایەتیەکان، لە کاتى خەپشانەکاندا. پاشان خەپشانەران دەستیان کرد بە دروشمى

“مەرگ بـ دیکتاتـر”، واتـ ئایـ توـا عـلی خامنـی و شـ و پـکـدادان لـ گـ پـانـکـدا سـریـهـدا: هـزـ تایبـتـکان بـ جلوـبـرگی ئاژاوـگـییـو، سواری ماتـسـکیلـ شـ جیاواز و هـشـئامـزـکانیان بوون، هـرشیان کردـسـر خـپـشانـدـران و بـ زـر گـگانـیان بـناو جـماوـرـکـدا برد و “بـ توندوتیژی” براوـی خـاتی نـبـیان دـستگیرکرد. یـکـک لـ براکانی بـناوی حـمید، لـ اپـرتـکـدا دـت: “ئـو کـچـ لـ قاچـکانی کـوتوو و بـ قزی گرتوو و کـشـراوـتـسـر زـوی”. هـروـها هـشت کـسی دیکـش دـستبـسـر کران: لـنـویانـدا سـپـید غولیان، ئـو ئـژنامـنووسـی کـ بـ کتـبـکـی “یانـی نانـواکانی ئـفین” – چـکـی خـراک بـ “مانـوی لـ زیندان” دا گاـتـ بـ ژیم دـکات و ئـشـکـنج و خراپ بـکارهـنان لـ زیندانـکانی ئـران و هـروـها هاستی عامری، پووران نازمی و عـلیـمـتـلـلـزاد ئیدانـ دـکات. دـوترـت ئـستا هـموویان لـ ناوـندـکی دـستبـسـرکردندا اگیراون کـ پـیوـندی بـ ئیتلاعاتی پاسدارانـو هـیـ لـ مـشهـد.

محـمـدی، براوـی خـاتی نـبـی ئاشتی سایـ ۲۰۲۳ کـ لـلایـن کـچـ دووانـکانی تـمـن ۱۷ ساـوـ کـشـرایـو، چونکـ ئـو کاتـ لـ زیندانی ئـفین بوو، مانگی تـمـموزی سایـ اـبردوو ئاشکرای کرد کـ لـلایـن “بریکارـکانی ژـم” و هـشـشـی کوشتنی لـ کراوـ. بـمـ ئـمـ ئـگری لـنـکرد: دواچار لـ ۵۱ کانوونی دووـمـدا، ئـو ئـژـی مردنی عـلیـکـردی اگـیـندرا، ئـو چالاکوانـ با بـتـکی ئاگرینی نووسی کـ لـلایـن تایمـو بـاوکرایـو. ئـو چالاکوانـ بـ وـبـیرهـنانـوی چوار دـیـی ناـزایـتی دژـ حکومـت کـ بـ خوـنی هـزاران خـپـشانـدـر سـرکوـتـکراون، نووسیویـتی “گـلی ئـران ئازایـتی خـیان نیشانداو، بـرگـی زیندان و سانسـر و چاودـری و فیشـک و لـدـستدانی مندـکانیان گرتوو، لـگـ ئـوـشـدا بـردـوامن لـ شـکردن”. ژـم “لـ شـدایـ دژی گـلـکـی”، بـمـ ناتوانـت شـی “کـتاییهـنان بـ دیسـپـتیزمی ئایینی و یارمـتیدانی سـرکردایـتیکردنی گواستـو لـ پاوانخوازیـو بـ دیموکراسی” بوـستـنـت، محـمـدی شـبـای وت.

شورش عزیز سورمـ

گڏپاڻي کي ڪراو ۽ پٺڙ ناوچي و نڊودو ٿي تڪڙاو کان
ماو تو، ڪ زلهه زن کان هه وو دد دن داها توو ڪي به پي حيسا با تي
ستراتيزي خيان ل قاي ب بدن. ئو فيدراليزم ي وک بزار ديه کي
سياسي ناوخه ي پشنيار ڪراو، تنها به رهه مي ديده گاي لاين و هه زن
سياسيه عراقيه کان نييه، به ڪو په يو سته به پٺڙ نڊودو ته و
هه رميه کان ڪ هه وي دووبار دا شتنه وي سيسته مي سياسي به غذا
ددن، به نه وي له گه به رڙو ونديه ڪانساندا بگونه جت. نه امريکا و
نه ران و ئيسرائيل هه موويان وک ئامراز ڪ مام سه يان له گه
فيدراليزم عراقي دکرد به خزم تکردي نه جنندا ڪانسان. پرسيار له
ناوند گهوره ڪاني به ياردان نه وي نه بوو ڪ ئيا فيدراليزم
ووودات يان نا، به ڪو نه وي بوو ڪ ڪي و چن و ڪ زرترين سوود
له داشتنه نه خشي سياسي عراق ورده گرته، ڪ زيتر بوو
دستکوت به ڪ نترمي ده سات له به غذا و باشوري عراق له لاين
هه زن ميليشيا شيعه کان و ڪ ماري ئيسلامي نه ران.

[illegible]

ناوچې پارانزگاګانی باشوری بډغا، بابل، کربلا، نجف، قادسیه،
 موسنا، واست، میسان، و بـسر لـخـدـگرت، بـمـش ئ و شریته
 دـگرتـو ک ل بـغـدای پایتختـو تا کـندای عـرـبی
 درژدبـتـو. ئم ناوچـی ناوـندی سیاسی و ئابووری و ئایینی
 شیعهـګری ل عـراقدا دـگرتـو، لـوان مـزارګ ئاینیـ ګـورـکان،
 دامـزراو سـروـریـکان ل بـغـدا و دـرواز سـرـکی نـوتیـکان ل
 بـسر، ئمـش وایکـردو بـتـی کـک ل دـو مـندترین ناوچـګانی
 عـراق، هـروها نوـنـرایـتی هـزکی دیمـګرافی بـرچاو دـکات، ک
 دانیشتوانـکی ل ۲۰ ملیـن کـس تـدـپـنـت، ک زـرینـی هـایان
 شیعهـن، کـمین سونـ و مـسیحی، بـتایبـت ل بـغـدا. ئمـش
 کاریـګری لـسـر توانای حکومـت هـی بـ دابینکردنی بودجـ، جـگ
 لـوـش، کـنـتـکردنی بـندرـګانی دـریایـی بـتایبـتی ل بـسر،
 دـبـت ناوـندکی سـرکی بـ هـورد و هـناردـکردن، ئمـش ئـګری
 کاریـګری لـسـر بازاـګانی بـغـدا و پارانزگاګانی دیکـ داناو و
 بوو دـستکـوتـکی ګـور بـ هـز شیعهـکان و ئـران.

بہام ئم با دادستی و فراوانبوز، ئستا لہ بر شنای گانی
خیرای دیم نی جیہ پلہ تیکی ناوچی عہر بیدا ووہ وووی

تا قی کردن و یکه کی سخت بخت و، وک گانکار ی ل ها و پیمانیه ناوچ یی کان، ک مبون و ای ناو ندگ رای مملانی ئمریکا و ئران، گانی ئول و ی تکانی د و تانی ک نداو، شری ئسرائیل و ئران، قیرانی ئابوری، ه موویان ه کارن ب سنوردارکردنی ن خشی کار یگ ری شیعه ل ژه اتی ناو استدا، جگ ل و ش، گانکار ی کان ناو و اتانی ع ر بی، دوا ی زیاتر ل دوو دی ئ زمونی ی ن رنی ئیسلامی ل حوکم انیدا س لماند، ه رو ها سنوردار بونی ئاستی واقعی ب توانایی ئاید ل لژی کان ب ب ب و بردنی د و و ت د رخست، ک س لماندیان ب ر ژ و و ندی ئابوری کانیان ل پش ه ر درو شم و بانگ واز کی ئایدی ل لژی ئاینی و ی.

ه رو ها ئ و گروپ ئیسلامیان ی دوا ی اپ یی کان ب هاری ع ر بی هاتن س ر د س ات، یان ب شاریان ل حکوم تدا کرد، و هیچ پ یو ندی کیان ب ئیسلامی شیعه و ن بوو، م د ل لکی دیک ی شکسته نانیان ل پ لژی ئاید ل لژی ئاینی خیان ل حوکم انیدا خست و و.

ل میسر، د س اتی ئیخوان ئ لموسلمین ت نها سا ی کی خایاند (۲۰۱۲ - ۲۰۱۳) پ شئ و ی ل کود تایی کی س ر بازیدا ب و خ نر ن، ل ه مانکا تدا پ ل ژ ک یان ل گ ب چونیان ب پ که نانی د و و ت و واقعی تی خواستی خ ل کدا ب ر ی ک ک و تن، ل تونسیشدا بزووتن و ی ه ستان و (النهضة) و و ب و و ی ت ح ددای هاوش و بو و، چونک ناچار بوو ل ز ر ک ل ویست ئاید ل لژی کان پاش کش بکات ب خ پاراستن ل ناس ق امگیری سیاسی.

شکستی م د ل ی ع راق ک ها و پیمانیه ن ه ز شیعه کان، ل سا ی ۲۰۰۳ و تائ ستا س رکردای تی ع راق د ک ن، د خی س ختی ئیسلامی سیاسی شیعه ب و و نترین ش و خ ی ئاشکرا د کات. دوا ی زیاتر ل دوو دی ل د س ات، حکوم ت ی ل دوا ی کان شکستیان ه نا ل بنیاتنانی د و و ت ک کان توانای ب و و بردنی ک م گ و ئارامی سیاسی و ب نگار بون و ی گ ن د ی و پ شک شکردنی خزم تگوزاری و گ یشتن ب داد پ ر و ری ک م م ای تی ه ب ت، ب جیا ل و ش سیستم ک ج ختی ل س ر ک خستنی کی تائیفی کرد و ب داب شکردنی د س ات، ک ه ز شیعه و کورد و سونن کان غ نیم ت سیاسی و ئابوری کانیان داب شکرد، ل کات کدا متمنانی ها و اتی ع راقی ب ت و اوی ل ب رامب ر د س اتداراندا، ب و لایه نان ش و ک پاشتی "ب ه زکردنی شیعه" یان د کرد، ز ر داب زی، دوو بار بوون و ی اپ یی ی ج ماو ر ی کان ل ب غذا و ب س ر و شار کان باشور، ک ز رین ی شیعه بون، ل ج و ه ردا نا زای تی و اپ یی ی ب و ل دژی ئ م

سیستم میلیشیا تائیفی و نه توه پورستی.

له لوبنان حزبول له هرحې ندد خې وک هزکې بږگری له دژي ئیسرائیل نیشاندا، بېام خې ئاشکراکرد که توه گلاو له ململان ناوځي و دږکېکاندا، له چوارچووي ژینگې لوبناندا خې قېتیس کردبو، دخالتي له سوريا و عراق و يېمن هېوو، بارگراني له سر دا ماني ئابووري و دابېشووني تائيفي بږجستې کردبوو، بو بېشک له و دسېماتي کې ئستا جېماوړي لوبنان دژاي تي دکات، چېکېکاني بونې بارگرانيکې سياسي و ئابووري له سر دتوت و کمېگا.

لهکاتېکدا حزبول له وېوېوې قېراني ناسنامې ناوځي دېتوه له نېوان “بږگری و دسېماتي” دا، بېتايېتي دواي ئوې بېشکې زږي کاریگريکېکاني له دست ددات، کې بې شېمېکې خوېناوي له گې ئیسرائیل بې تير رکړدنی سرکړدې باکان و فرماندې باکاني مېدان کېتاييهات. له ژرېر شېمېکې ئم هېکارانې دا پرسيارکې بندېتي دتېشېو، ئايا ئمې شاهيدي کېتاييهاتني گروپ ئيسلامي شيعېکاني؟

پوهېرېکان ئوې پيشان ددېن ئېران سرېوې اي گوشارېکان و گېمارېکان و دابېزيني ئاستي هاوسېنگي له ناوچېکې دا، هشتا خوېني ئامرازي کاریگري له نفوز و چېک، تا ئابووري نافېرمې. بېام ئوې بنکې جېماوېريې ئايدېلېژيې کې سرردېمانېک پاپشتي شيعې ئېران و لايېنې شيعېکانيان دېکرد، بېهېکې گېندېوې و هژاري و تېکشکان و کورتهېنان و پوچېوېوې دروشمېکانيان له بېرامبېر جېنگدا، دستي بې ورحېرخان کرد، کې چېتر ئوې لايېنان وکې بېرجېستې ناوېزايېتي و بېرگريکار و دسېز بې ئاينېکېيان نابین، بېکو وکې بېشک له سیستمکې شکستخواردو دېبيندوه و له بېرامبېرياندا اددوېستن.

هېېتې ئوې لايېنې ئيسلامي و تائيفيانې و کېماري ئيسلامي ئېران دواي دوو دېي له اگېياندنې خېيا تي ئايدېلېژي بې بندېمې بېرژوېوېندي سياسيان، دواي ئوې دروشمې ئاينېکانيان، له پانتايېکې بېرفراوندا وېوېجې نېما، گېرکېتايي بې دسېماتي شيان نېيېت، ناچار دېبن بگېنېوې بې شېوازکې تر له پېکھېناني دتوت، گېر بېيان گونجاوبېت له ژرېر ناوي “مېدېني تيشدا” نمايشک دېکېن.

پېموايې وېوې ئم پرېسېي گېر هاتنې مېيداني کرېکاران و جېماوېري ناوېزي وکې هزکې کاریگريو بېتوانا و يېکگرتو له مېيداندا نېېت، ئيسلامي سياسي شيعې له گېپانېکېدا له ئاستېکدا خې اددېگرت و دېمېنېتوه، هېوېددات وېوې خې له جيهانکې عراقې بې گېاودا پېناسې بکاتوه، هېېتې ململان و سياسي تي

نړۍمريکاش له ناوچو کک دا کتاييه ننان نيو به ئيسلامى سياسى شيعه. له دوا شيکردن ودا له ژيکى هر ددو ووت و دس سات و ابر و هه زکى سياسى، کاتک ئايد له ژيکى به شکست و بن بست دگات، به ئو وى دانم ناچاره واقعى گاننک له خيدا پياده بکات، چونک گهر له سر هه مان بند ماى ئايد له ژى و دروشم سياسيه کاني پداگري بکات، ناتوانه رابرييدکى يا دس ساتکى بپارزى.

باوک. . نوزاد به ندى

هرچ ندى فله سوفى هاوچرخى فله نسا، ژان پل سارتر ئو : (مردنى باوکم زه به سوود بوو بهم !) ئم پهناس ترسناکى باوک له لاي ن سارتر و، له خواستى ئازادى هاو سارچاوى گرتوو، ئو حلى به ئازاديى کى به سنوور و به سانسر بوو، دساتى باوکى به گور ترين گر دادنا، به ي م رگى باوک وک دسک و تى گور ت ماشا دکا. . به ام ئگه ر ياسايى کى دادپروان هه بوواي، ئکرا له پچين و له گه ئم کسدا بکر، ک ت نانت پگى فله سفى خى خراپ به کار دننا و. . له گه ژمار يى کى زه له خانماندا پيو ندى سزداريى هه بوو، ئکرا به تاوانى شکا ندنى داب و نريت و سنوورى ئوانى تر و خراپ به کاره نانى پگى فیکريى، دادگايى بکرت هه روک چن هاو نيشتمانکى، گستاف فله بير له سر چن د هه و ستهک له مانى مدام به فاريدا و به تايبت له سر سکشنى ناو عه ر بانک، دادگايى کى دوور و در ژ کرا، به ام سارتر دادگايى نه کرا.

باوک له ووى زمانه وانیه و ووش يى کى ساد يى به ام له ووى مانا و ترم و هه نده و، له نگه بهم در ژ ترين زار او يى. . باوک و اتا هه يبت و له باز و له شما و سز و به ز يى و دا د و له نمايى و به رنام و ئام ژگاريى و پ رو رده و د سترگ يى و به رگريى و سياست و ئابووريى و کم ماله ي تى و اگر و س رپر رشت و جه نگاو و. . زه شتى تر.

ئوانى باوکيان نيى، پيان ئو ن هه تيو. . و ووش يى خ مگين ترين ووش يى ک ت نانت وک جنه و يش به کار نه ه نرت. . وک شکا ندنى کسک، ک به خاون و س رپر رشت و به پشت و پ نايى، به کار نه ه نرت.

هەر بـيـي ئـبـنـين ئـوـانـى بـ باوك ها توونـتـ دنياو، كـسانـيكـى
ئاسايان لـ دـرناچـ، چونكـ لـ پـگـيـكى ئاسايدا ژيانان تـ
ناپـتـ، بـكو سـختى و لـلادان و ئـشكـنجـ و موغاناتى جـرا و
جـر بـركـيان پـدـگر، بـو جـر كـسانى ترسناكى و كـ ئـدلـف
هيتلـر يـان كـسانى مـزنى و كـ پـغـمـبران و داھـنزى و كـ
ئـديسـنيان لـ پـيدا ئـبت، ئـويـش ئـنگـ بـم سـركـشيـكى
گـورـيـ، و كـ ئـو و ايـ منداك فـ بدـيتـ ناو دـريايـكـو،
زـربـيان ئـخنكـن و كـمـكيان ئـبنـ مـللـوان و دـرياوانى بـ توانا.
لـسر ئاستى ميللا تانيش، ميللا تـ بـباوكـكان سـرلـشـواو و بـ
داھا توون، لـ ووـ گوزـران و پـروـردـ و كـمـلـايـتيـو
داخاون، داھا توويان ناديار و بچوكترين گـ انكارى ئابوورى و
تـندروستى و سياسى و سـربازى و كـش و هـوا، وـرانـيان ئـكا.
بـوانـ بـ ووـتانى ئـمـريكـاي لاتين و ئـفريقا و ئاسيا به گشتى و
ئـژھـياتى ناوـاست به تايدـتى، كـ من بـ ووـاتـ بـباوكـكان
پـناسـيان ئـكم، بزاند لـ چ بارودـخـكى سـخت و نازار بـخـشا
ئـزين.. ساـانـ هـزارانيان لـ هـوى سـرهـگرتندا لـ دـرياكـاندا
ئـخنكـن.. مليـنانيشيان بـ ئيش و كار ئـسوـنـو و .. ئـمـيش وا
دكات مل بدن بـ براكوژى و تاوان و لـش فرـشى و مادـ
سـكـرـكان.. لكترازانى كـمـلـايـتى و هـووـشانـوى خـزان و
بـاو بوونـوى نـخوـندـوارى و كاـبوونـوى ئـز و بـها بـرزـكان،
بـشـكن لـ دـرئـنجامى ميللا تـ بـ باوكـكان.. ئـم ووـاتـانـ لـلايـن
كـمـلـكـ باو پيارى دـق و ناـسـنـو بـوـ دـبرـن كـ و كـ
برىكارى هـزـ داگيركر جيهانيـكان كار دـكن و لـسـر
كورسـكانيان ئـهـرـنـو.. هـندك ووـاتى و كـ باشوورى ئـفريقا
و واندا و ماليزيا، دوى ئـوى ساـانـهاى سا لـ گـژاوى دـسـاتى
تـتاليتارى و باو پيارـيدا، تلانـو و بوونـ مـگـى زوم و
چـوسانـو و شـى ناوخـ و برسـتى و نـزانى و دواكـوتن، بـمـام لـ
پـكـدا باوكـانـكى ميهرـبانى و كـ پاو كاگامى و ماندـلا و مـهاتير
محـميديان تـدا پـيدا بوو، ميللا تـكانيان خستـ ژـر باـى سـز و
وفاو، دادپـروـرى و نازادى و پـشكـوتنى زـر گـورـيان بـ
خـيانـو بينى و چوونـ يـزى ووـاتـ تـكـنـلـژى و مـدـرنـ
بـرهـمـهـنـكانـو.. هـر بـيـ لـ ئايندا ئـكـ لـ ژيانى
فرمانـوايـكى دادپـروـردا بـرامـبر عبادـتى حـفتا سا..
تـماشا بـكن كارـساتـكى چـند گـورـى مرـيـ ووودـدات كاتـ ميللا تـ
بـ باوكـ ئـبـ.. كاتـ سـرخان و ژـرخانى ووـاتـ لـلايـن زـ
باوكـكانـو تاـان ئـكر.. كاتـ باو پيارـكان ئـبنـ خاـنى
خاك و خـكـكـ و بـ نارـزووى خـيان برسى و هـزار و بـكار و بـ

داها توو و وٲرانیان ئٲکٲن.

جیهان ساداتی خٲزانی ئٲنوٲر ساداتی سٲرکی پٲشووتری ووٲاتی میسر،
لٲ کٲٲبی یادٲوٲرییٲکانیدا ئٲٲٲ : دواى ئٲوٲی سادات ٲٲکٲٲتننامٲی
ناشتی لٲگٲٲ ئیسرائیلدا ئیمزا کرد، ٲٲژٲکیان لٲ کاتی گٲٲانٲوٲیدا
بٲ ماٲٲوٲ، زٲر بٲزار بوو، نانی بٲ نٲخورا و بٲ تٲنیا چووٲ
ژووٲرکٲی. لٲم پرسى : چى ٲووى داو ؟

ووتى : من وازم لٲ هٲموو بٲها مٲژوویى و ئاینیٲکان هٲنا و
پٲیماننامٲی ناشتیم لٲگٲٲ ئیسٲائیلدا ئیمزا کرد، لٲ پٲناوى تٲر
بوون و فٲربوون و ئاسودٲی و پٲخشتنی میللٲتى میسردا، کٲچی
ئٲمٲٲ کونسوٲی ووٲاتانی ئٲوروپا هاتوون بٲلام، ئٲٲٲن ئٲم
ٲٲکٲٲوتنٲ هیچ پٲیوٲندییٲکی دارایی و پٲروٲردٲی ستراتیجی بٲسٲر
گٲلانی میسرٲوٲ نییٲ و تٲنها پٲیماننامٲیٲکی سیاسیٲ، واتا ئٲبٲ
گٲلانی میسر هٲر برسى و بٲکار و نٲخوٲندٲوار و نائومٲد بن. منیش
پٲم وتن ئٲم پٲیماننامٲیٲم بٲ خٲشگوزٲرانیى و پٲخشستنى
میسرییٲکان کردووٲ، مکوٲیشم لٲسٲر ئٲوٲ .

ئٲٲٲ : کونسوٲٲکانى ئٲوروپا بٲ زارى هٲٲٲٲشوٲ بٲ جٲیان هٲشتم،
دٲنیام کٲتاییم نزیکٲٲ.

دواى ئٲوٲ ئٲنوٲر سادات لٲ کاتی ئامادٲبوونى لٲ مانٲٲٲکی
سٲربازیدا، تیرٲر کرا.

شایانى باسٲ لٲم چٲند ساٲٲی دوايیدا سٲردانٲکی میسرم کرد، هٲر
میسرییٲکم ئٲدواند، ٲٲحمٲتى بٲ گٲٲی سادات ئٲنارد و ئٲیووت تٲنها
باوکی دٲسٲزى میسرییٲکان، ئٲنوٲر سادات بووٲ. تٲنها لٲو ماوٲ
کورتٲی فٲرمانٲٲوایی ئٲو باوکیٲدا، میسرییٲکان تٲر بوون و هٲلی
کار بٲ هٲمووان هٲبوو، شٲقامٲکان پاک بوون و خٲٲٲک ٲوو لٲ
خٲشگوزٲرانیى و گٲشانٲوٲ بوو.

بٲو جٲرٲ وٲک چٲن لٲ خٲزانٲ بٲ باوکیٲکاندا، مناٲٲکان خوٲندنیان
ئٲفٲوتٲ و ماٲ بٲ جٲدٲٲن و توشى ژیانٲکی سٲخت ئٲبن و تٲمٲن کورت
یان ئاوارٲ یان کٲمئٲندام ئٲبن بٲ هٲمان شوٲ میللٲتٲ بٲ
باوکیٲکان، سٲرلٲشوٲاوو و بٲ بٲرنامٲ و بٲ داها توو ، کارٲساتبار
ئٲبن. زاناکانى سٲرى خٲیان هٲٲدٲگرن و نٲزانٲکانیشى بٲ پارووٲ
نانٲک ئٲبنٲ جٲلاد و کٲیلٲ و سیخوٲی باوٲپیارٲکان.. ئٲگینا بٲچی
زوها جٲدید عٲراق جٲدٲٲٲت و لٲ ئٲوروپا ئٲبٲتٲ گٲٲورٲترین
ئٲندازیارى تٲلارسازیى جیهان ؟ بٲچی کٲچٲر بیرکار کوردستان جٲدٲٲٲ
و لٲ ئٲوروپا ئٲبٲتٲ گٲٲورٲترین زانای ماتماتیک؟ بٲچی ئٲحمٲد زوٲل
میسر جٲدٲٲٲ و له بٲریتانیا ئٲبٲتٲ گٲٲورٲترین زانای کیمیا ؟ بٲچی
ستیف جٲبس لٲ باوکیٲکی سوریى ئاوارٲی ئٲوروپا، لٲ دایک ئٲبٲ؟ بٲچی
ئٲبراهیم ئٲمین باٲداری دانٲرى ئٲلف و بٲی نوٲ، لٲ تاراوگٲ ئٲمرٲ

